

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ'NİN ULUSAL SAVUNMA KAPASİTESİNİN EVRİMİ

“

21. yüzyılın ilk çeyreği itibarıyla BAE'nin sert güce verdiği önem, Batılı askeri teçhizat tedarikçileri ile stratejik işbirliğini devam ettirmenin yanı sıra yazılım, donanım ve bilgi üretimine odaklanılması ile bir ulusal savunma kapasitesinin oluşturulması şeklinde kendisini göstermektedir.

”

Gökhan Erel

Araştırma Asistanı, ORSAM

Körfez ülkelerinin bölgesel ve uluslararası anlamda öne çıktığı konular; petrol rezervlerine sahip olunması, ticari ve finansal merkezleri barındırmaları ve ülkelerin kozmopolit sosyolojik yapılarıdır. Bu genel kabulün aksine BAE, özellikle 21. yüzyılın başlarından itibaren yapılan çalışmalar sonrasında bölgesel bir askeri güç olarak anılmaya başlamıştır. 21. yüzyılın ilk çeyreği itibarıyla BAE'nin sert güce verdiği önem, Batılı askeri teçhizat tedarikçileri ile stratejik işbirliğini devam ettirmenin yanı sıra yazılım, donanım ve bilgi üretimine odaklanılması ile bir ulusal savunma kapasitesinin

oluşturulması şeklinde kendisini göstermektedir. BAE'de bir ulusal savunma kapasitesi inşa edilmesi ve geliştirilmesi gerekliliği, uzun dönemden beri devam eden Batı'ya bağımlılığın azaltılmasının yanında, öncelikle bölgesel ve sonrasında küresel bir askeri teçhizat üreticisi olma hedefini kapsamaktadır. Özellikle 21. yüzyıla girilmesi ile birlikte askeri teknolojideki geri kalmışlığın ve eski tarihli teçhizatlara sahip olunduğunun farkına varılması ile birlikte ulusal savunma kapasitesinin artırımını hedefleyen BAE, halen güvenliğini sağlayacak kapasitenin oluşturulması ve gerekli teçhizatın temini için büyük oranda Batılı tedarikçilere ve ortaklıklara güvenmek durumundadır.

“

Yine bu minvalde, BAE'nin askeri harcamaları 2000'li yıllardan sonra büyük oranda artış göstermiştir. Nitekim 1998 yılında 8 milyar dolara yaklaşan askeri harcamalar, 2010'lu yılların başında yüzde yüz oranda artış göstererek 16 milyar dolar sınırına yaklaşmıştır.

”

Silahlı Kuvvetlerin Modernizasyonu ve Ulusal Savunma Kapasitesi

BAE, 2000'li yılların başında silahlı kuvvetlerde ve askeri teknolojide modernizasyon gerekliliği sinyallerini vermeye başlamıştır. Modernizasyon hareketlerinin başında silahlı kuvvetler bünyesinde yer alan profesyonellerin, pilotların, teknik elemanların “Emirlikleştirme” (*Emiratization*) süreci ile birlikte BAE vatandaşları ile değiştirilmesine özen gösterilmiştir. Çoğu zaman yabancı ülke vatandaşlarının silahlı kuvvetlerde danışmanlık rolleri ile sınırlı kalmasına dikkat edilmiştir. Modernizasyon kapsamında ilk etapta Batılı askeri teçhizat üreticisi ülkeler olan ABD, İngiltere, Fransa ve Rusya'dan üstün teknolojiye sahip gerekli teçhizatlar sipariş verilmiş; ABD'nin *F-16* uçakları, Fransa'nın *Mirage 2000* jetleri ve Lockheed Martin'in *THAAD* (Bölge Yüksek İrtifa Alan Savunması) füze savunma sistemleri temin edilmiştir. BAE'nin bununla birlikte, *THAAD* füze savunma sistemlerini 2010 yılında 7 milyar dolar karşılığında satın alan ilk Körfez ülkesi olması,

onyılın başında BAE'nin ulusal savunma kapasitesini artırma yönünde hamleler yaptığını doğrular niteliktedir.

Yine bu minvalde, BAE'nin askeri harcamaları 2000'li yıllardan sonra büyük oranda artış göstermiştir. Nitekim 1998 yılında 8 milyar dolara yaklaşan askeri harcamalar, 2010'lu yılların başında yüzde yüz oranda artış göstererek 16 milyar dolar sınırına yaklaşmıştır. 2014-2015 yılları arasında ise BAE, 25 milyar dolara yakın askeri harcama gerçekleştirmiştir. SIPRI (Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü) verilerine göre BAE, askeri teçhizat ithalatı bakımından 2014-2018 döneminde Ortadoğu'da Suudi Arabistan'ın ardından ikinci, dünya genelinde ise üçüncü sırada yer almaktadır. Askeri harcamalardaki artış, bölgesel olarak yoğun ve kapsamlı askeri angajmanlara girilmesini beraberinde getirmiştir.

BAE'nin birincil ekonomik kaynağı olan petrolün neredeyse yüzde 90'ından fazlasının Abu Dabi'de bulunmasının verdiği finansal nüfuz, Abu Dabi liderliğinin ülkenin dış politikasının oluşturulmasında diğer Emirlikler karşısında kritik birtakım tasar-

ruflara sahip olmasını sağlamıştır. Finansal güç ve bölgesel ve uluslararası alanda daha etkin bir rol oynamayı salık veren siyasi iradenin birleşimi ile BAE, 2010'lu yıllardan sonra bölgesel askeri güç ve merkez olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Bu amaca matuf olarak 2019 yılında Ortadoğu'nun en büyük savunma şirketi gruplarından birisi olan EDGE, Abu Dabi'de kurulmuştur. Grup, BAE'nin savunma kapasitesini yerel olanakları önceleyerek artırma ve bu anlamdaki teçhizatları geliştirme amacını benimsemektedir. EDGE grubunun başına BAE'nin siber güvenlik şirketlerinden DarkMatter'in eski yöneticisi Faysal el-Bannai atanmıştır. 25 devlet teşekkülü ve özel teşekkülün birleşmesi ile meydana gelen şirket grubu, temelde siber tehditleri ve SİHA tehditlerini savuşturmak amaçlı bilgi, yazılım ve donanım üretmek ile mükellef olacaktır. Siber tehditler ve SİHA tehditlerinin bertaraf edilmesi amacı, BAE'nin değişen ve dönüşen ulusal savunma kapasitesinin yeni bir ifadesidir. Kapasitenin dönüşmesi ise güvenliğin sağlanmasında kullanılacak araç ve yöntemlerin yenilenmesini beraberinde getirmiştir.

EDGE grubunun içerisinde Emirlikler Savunma Sanayileri Şirketi (Emirates Defence Industries Company), Emirlikler Gelişmiş Yatırım Grubu (Emirates Advanced Investments Group) ve Tawazun Holding gibi savunma şirketleri ve yatırım grupları büyük yer tutmaktadır. Dolayısıyla EDGE ve

benzeri girişimler ile birlikte gerek Batılı askeri teçhizat üreticilerine olan bağımlılığın azaltılması gerekse bölgesel ve uluslararası bir askeri teçhizat ihracatçısı konumuna ulaşılması hedeflenmektedir. Buna yönelik olarak, EDGE'in; radar teknolojisi, çeşitli güdümlü füzeler, sinyal bozucu ve elektromanyetik sistemlerin üretiminin yanı sıra ateşli silahlar, SİHA çeşitleri, arazi vasıtaları, uçaklar ve donanma gemileri üretilmekte ve ihraç edilmektedir. Özellikle Körfez'deki komşuları Umman ve Kuveyt, donanma unsurları olarak sınır devriyesi gereçleri ve gözetleme/denetleme araçları bakımından BAE'de üretilen araçlardan kullanmakta ve diğer araçların satın alımı hakkında planlama yapmaktadır. İhracatı etkileyecek bir faktör olarak, BAE'de üretilen

araçlar bölge genelindeki askeri angajmanlar dahilinde test edilmektedir. Yemen'de başarıya ulaşmamış bir aktif askeri angajman içerisinde olan BAE, kara araçlarının ve özel harekât kuvvetlerinin kapasitesini adeta ülkenin güney vilayetlerindeki ayrılıkçılara verdiği destek ve Abdurabbu Mansur el-Hadi hükümetinin savaş halinde olduğu Husi milisleri ile mücadele kapsamında denemiştir. Nitekim aynı şekilde BAE, Libya'da Ulusal Mutabakat Hükümeti ile savaş halinde olan Halife Hafter'e Silahlı İnsansız Hava Araçları (SİHA) çeşitleri ile destek vermektedir. Yemen ve Libya'nın adeta savaş teknolojilerinin denendiği bir alan olması hasebiyle terörist gruplara dahi silah aktarımının yapılması, uluslararası alanda BAE'yi olumsuz eleştirilere maruz bırakmaktadır.

“
17-21 Şubat 2019 tarihleri arasında Abu Dabi'de BAE Silahlı Kuvvetleri'nin desteği ile “Uluslararası Savunma Fuarı ve Konferansı” gerçekleştirilmiştir. 170'ten fazla savunma şirketi, ilk önce BAE'nin ve müttefiklerinin daha sonra ise uluslararası pazarlardaki müşterilerin taleplerini karşılamayı amaçlamaktadır.

Tedarikçi Olma Hedefi

Bu minvalde BAE, geliştirip dönüştürdüğü ulusal savunma kapasitesi araçlarını bölgesel ve uluslararası pazarda ihraç edebilmek amacıyla uluslararası forum ve sergiler düzenlemektedir. Söz konusu girişimler dahilinde, BAE,

bölgesel ve uluslararası pazarlardaki diğer büyük üreticiler ile işbirliği yapabilmektedir. Bu bağlamda, 17-21 Şubat 2019 tarihleri arasında Dabi'de BAE Silahlı Kuvvetleri'nin desteği ile "Uluslararası Savunma Fuarı ve Konferansı" gerçekleştirilmiştir. 170'ten fazla savunma şirketi, ilk önce BAE'nin ve müttefiklerinin daha sonra ise uluslararası pazarlardaki müşte-

rilerin taleplerini karşılamayı amaçlamaktadır. Talep karşılama süreci içerisinde teçhizat, yazılım ve donanım üretiminde Avrupalı şirketler ile yapılan ortaklıklar sonucunda BAE'de bulunan yerel üreticiler güncel ekipmanların prototiplerine erişim sağlamaktadır.

Savunma fuarları sayesinde varılan anlaşmalar BAE içerisinde istihdamı artırmakta ve dolayısı ile ülke içerisinde ulusal savunma sektörünün prestijini artırmaktadır. Fakat unutulmamalıdır ki 1,2 milyon vatandaşa sahip olan BAE'nin teknik bilgi gerektiren konularda nitelikli yabancı işgücüne ihtiyacı günyüzüne çıkmaktadır. Bu minvalde, Abu Dabi Uluslararası Savunma Fuarı ve Konferansı dahilinde BAE, ABD'li savunma sanayi devleri Raytheon ile 2 milyar dolar ve Lockheed Martin ile 100 milyon doları aşan anlaşmalar sağlamıştır. Uluslararası Savunma Fuarı ve Konferansı'nın 21-25 Şubat 2021 tarihleri arasında tekrar toplanması beklenmektedir. Böylelikle BAE, ulusal savunma kapasitesini Batılı tedarikçiler sayesinde geliştirmeye çalışmaktadır. Bu sebeple bölgedeki Suudi Arabistan ve İran gibi büyük askeri güçlere sahip ülkelerin yanı sıra ABD, BAE'nin bölge dışından

müttefik arayışları noktasında büyük bir önem teşkil etmektedir. BAE, halen silah ithalatının yüzde 70'ini ABD'den sağlamaktadır. Ayrıca ikili savunma işbirliği bağlamında ABD'nin Abu Dabi'de yer alan Ez-Zufra Hava Üssü'nde tahmini 5,000 askeri personeli bulunmaktadır. Bu anlamda benzer girişimler ile birlikte BAE'nin, savunma teknolojilerini güncellenme ve uluslararası firmalar ile yapılan dev anlaşmalar sayesinde Körfez bölgesinde bir askeri merkez olma amacını taşıdığı belirtilmelidir.

Günümüzde BAE Silahlı Kuvvetleri'nin 60,000 kadar personeli olduğu tahmin edilmektedir. Ülke içerisinde savunma kapasitenin artırılmasına verilen ciddiyetin göstergesi olarak 2014 yılında - Körfez ülkeleri genelinde sürpriz bir biçimde- zorunlu askerlik düzenlemesi yürürlüğe girmiştir. 2014 yılında 12 ay olan askerlik süresi, geçtiğimiz yıl 18 aya yükseltilmiştir. Ulusal savunma kapasitesinin artırılması ve ülke içerisinde bu konuya büyük bir önem atfedilmesi, BAE'nin bölgesel askeri angajmanlarını daha efektif yürütebilmesini sağlamak amaçlı olduğu düşünülebilir. Fakat, gerek halen Batılı tedarikçilere olan bağımlılık gerekse nitelikli personel azlığı BAE'yi zor durumda bırakmaktadır. Söz konusu durumun en önemli örneği Yemen'dir. BAE'nin 2015 yılında tam ölçekte katılım gösterdiği ve kapasitesinin testine imkan bulduğu Yemen müdahalesi boyunca art arda yaşanan askeri kayıplar ve girilen stratejik hatalar, BAE'nin Yemen'deki askeri hedeflerini başka bahara ertelemesini zorunlu kılmıştır. ■

